

ADDENDUM OP "VILLA MARITZA"

Ons medelid, dhr. Roger TIMMERMANS, stuurde me een reactie op mijn artikel van 2001/181 e.v.. Het is én een aanvulling, én een correctie waarvoor ik hem uiterst dankbaar ben.

1. Hij heeft 2 oudere bronvermeldingen gevonden dan mijn oudste datum 1887 :

- 1886 : annuaire d'Ostende, environs et littoral flamand. Ch. COFFIN - "Villa Rosenda – Villa particulière".
- 1866 : Almanach du Commerce et de l'Industrie 1e année. Aug. STRACKÉ - " Villa Rosenda".

2. De verkoopprijs van het Pavillon Beerblock is niet 535.500 Fr. zoals ik verkeerd opgeef maar de afgeronde prijs van 86.000 Fr. Aanvankelijk vroeg de Staat voor de bewuste 1616 m² uit Bloc 22 105.500 Fr. waarop een prijsverlaging van 18,5 % werd bedongen.

Ter staving haalt dhr. TIMMERMANS een kadasterplan van Oostende (1878) aan dat in de plaatselijke VVF-afdeling aanwezig is.

I. VAN HYFTE

UIT MIJN OUDE DOOS - DEEL 2 ¹

door Simon IPPEL

Uit de vele reacties die ik gekregen heb van vrienden van onbekenden, heb ik besloten mijn jeugdverhaal te moeten voortzetten.

De eerste vraag was meestal: "Heb je nooit elders in het park geravot ?..." Ja zeker ! Maar dit parkgedeelte was niet zo avontuurlijk als het vroeger besproken gedeelte.

Om eens mijn herinneringen hun vrije loop te laten gaan ben ik polshoogte gaan nemen in het park... en mijn eerste vaststelling was: ze zijn het park aan het moderniseren.

Alle wegels waren vroeger (vóór de oorlog) in asche-², na de oorlog in dollemie-steentjes. Nu zijn het sierlijke stenen. Sommige wegels zijn afgeschapt en met beplantingen bezet. De grote aflopende weg van de "Trinkhall" naar het water is vervangen door een zeventiental treden. Voor de kinderen met hun slee was het in de winter een uitstekende glijbaan. Nu niet meer te doen ! Als dit nu een verbetering is of niet, laat ik in het midden. Maar als ik mij in mijn jeugdherinneringen verdiep en de toestand overzie... met de jongensogen van toen... moet ik zeggen: **ik denk dat het toen veel avontuurlijker was dan nu.**

Waar ik in het vorig artikeltje niet over gesproken heb.

De "Flora"-pergola waar men later een grote stenen bloempot heeft neergepoot, ter vervanging van haar mooie naakte fituur, is gedeeltelijk afgebroken.

De grote rij banken (een eindje verderop) waar de moeders met kleine kinderen zaten te breien, noemde men "de kommére-bank". Wat niets aan duidelijkheid overliet.

¹ - Deel een is verschenen in "De Plate" Jaargang 27, 1998, nr. 3 blz. 71.

² - De sporen heb ik nu nog steeds aan mijn knie door eens te vallen, en niet goed te zijn verzorgd.

Wanneer we verder gaan voorbij het bruggetje tot aan de kleine steile helling die naar de achterkant van de fontein liep, stond op deze grasheuvel het beeld van Justin MALFAIT, een gewezen Vice-Gouverneur van Kongo. Dit beeld hebben ze, bij de aanleg van de autostrade (?), verplaatst links naast het bruggetje dat naar de kiosk loopt.

Iets vóór hierboven vernoemde bruggetje was nog een tweede liggend hert met groot gewei, dat ook aan de waterkant lag zoals deze aan de overzijde. Beiden zijn verdwenen !

En het heel bijzondere, dat voor ons iets heiligs was : het bootje van STANLEY !
Stel je voor ! In het verre grote Kongo ('k weet niet hoeveel maal groter dan België) vindt LIVINGSTONE er de voor hem onbekende STANLEY terug, dat was voor ons iets onbegrijpelijk³

Dit bootje stond onder een strooien dak en is later aan het Museum voor Overzeese Gebieden (Tervuren) geschonken ('k zal het eens moeten gaan bekijken). Wat er ook speciaal aan was... het kon uit elkaar genomen worden om over land te verplaatsen ! Hoeveel maal wij aan de leuning hebben staan kijken en fantaseren... 'k weet het niet meer.

Dat het zuidelijk gedeelte van "Den Hof" niet zo avontuurlijk was heb ik reeds gezegd.
Maar waarom ? 'k Weet het zelf niet !

De wegen zoals ze toen waren, leenden zich tot het inrichten van trotinette-koersen⁴. Deze grepen meestal plaats in de periode dat "De Ronde van Oostende" of de "Tour de France" werd gereden, de tijd van Sylvère MAES, Romain MAES, Felicien VERVAEKE, Antoine MAGNE, Roger LAPEBIE,⁵ onze plaatselijke VANSLEMBROUCK⁶ en andere meer bekende "Flandriens" waren tijdelijk DE namen waarmee we ons vereenzelvigden.

In onze koersronden kwam vooral de rit voor op het eilandje tussen de twee bruggen, veel draaien en keren en twee maal bergop zoals in de ronde van Frankrijk. Tot ongenoegen van de mensen die rustig zaten te zonnen op de banken.

Op de kiosk was er sommige dagen (donderdag ?) muziek door het plaatselijk 3^e en 23^e leger muziekkorps, dan was lopen en koersen verboden.

Wat we wel zeer prettig vonden, was met onze "klakkers"⁷ op het ritme van de muziek mee doen en dit tot ongenoegen van publiek en de dirigent.

Op dit eilandje heeft men nu nog "de leeuw" die op een stuk oude vesting lag. Dat het een "leeuw" was, raakte onze koude kleren niet. Eens in het jaar werden, tijdens de lente, door de

³ - Toen waren er veel meer cafés dan nu op de Boulevard du Midi (Alfons Pieterssleen). Toch vond ik niet waar mijn vader een pintje zat te drinken op zondagmorgen... Stel je maar eens die vergelijking voor.

⁴ - Autoped. Fietsen hadden alleen de "riekkaerts" en met deze jongens speelden wij niet. Wij waren hen te min. Toch waren we een beetje jaloers.

⁵ - Deze twee waren Franse renners die goed presteerden. Lapebie noemden we steeds om onbekende reden "Lap d'r hem bie".

⁶ - Was een Oostendenaar die na de oorlog een fietswinkel had in de Stuiverstraat. Hij kon prachtig zijn koersverhalen aan de man brengen. Zo vertelde hij eens het volgende. Tijdens een koers kreeg hij een groten honger en daar wat hij wat voorop lag, sprong hij bij de eerste bakkerij die hij tegen kwam van zijn fiets, nam een pistolet zonder betalen, sprong terug op zijn fiets en at zo gulzig dat hij zijn "nol moest toe nijpen of 't lag op zijn zate".

⁷ - Waren twee plankjes, liefst van de zijanten van een sigarenkist, aan één van de uiteinden zwart gebrand door het vuur (dan klonk het mooier), deze hield men tussen twee vingers van één hand. Zo kon men er ritmisch mee klakken.

bepantingsdienst een hekken geplaatst. 't Was de tijd dat de zwanen hun nest begonnen te maken. Bijna elke dag gingen we kijken als er eitjes waren (althoewel we dit bijna nooit konden zien). Een succes was het wanneer we naar huis konden rennen om te zeggen dat de jongen er waren.

Ten noorden van het andere bruggetje was over een tiental meter een blijvende afrastering gemaakt. Daarin stonden een paar hokjes als rustplaats voor de eenden, waar ze rustig konden slapen en broeden.

Tegenover de kiosk was er in het water een stenen muur geplaatst. Daarop kon er een podium gemonteerd worden om scenische vertoningen te doen plaats vinden. Persoonlijk heb ik deze opvoeringen nooit gezien.

Op zekere dag ⁸ moesten alle stedelijke scholen beurtelings Vlaamse stapliederen al marcherend (lans de "kommère-bank") zingen voor een jury, die aan de kiosk zat.

Onze school moest, de directeur op kop, het lied "Kempeland" zingen, de tekst hadden we vervormd in : "*Vlaamseland de soep is aangebrand in de erzats-ketel*". Dit tot ontsteltenis van onze directeur J. ALLEMAN, die ons nadien zegde "*dat we zeer krachtig (of was het prachtig ?) hadden gezongen maar dat de woorden niet juist waren... hadden sommigen hun tekst niet goed uit het hoofd geleerd ?*" En daarmee was de kous af.

Aan de overzijde van de kiosk, naar de Sint-Petersburgstraat ⁹ toe, was er een rechthoekig grasplein ¹⁰. Voor ons zeer geschikt om te voetballen.

Waarom wij van Sissen de "pliche" er af moesten, weten wij niet, want er werd toch bijna nooit iets op gedaan, onze match werd steeds onverwachts afgebroken.

Tijdens de dag werd het soms gebruikt door de leerlingen van de "nattenez" ¹¹ om turnles te krijgen. Naar het schijnt was vele jaren vroeger dit plein het eerste tennisveld van Oostende.

Deze minigolf heeft nu twee ingangen Eén langs de kant van het water. De andere en eerste ingang (kan men nog zien) lag tegenover een kleine toegang tot een transfo. Deze transfo ligt nu nog goed verborgen tussen struiken. Deze struiken en ook de omgeving, waren uitstekende plaatsen om "indiaantje" te spelen.

Nu is er zelfs een stuk park (naast dit plein) in beslag genomen voor allerlei (speel ?) tuig voor de allerkleinsten. Als het gebruikt wordt is een andere vraag ?

Aan dezelfde overzijde van de kiosk, tegenaan het water, heeft er lang een duivenhok gestaan. Het krioelde er van tortelduiven en wanneer het begon te stinken hebben ze deze duiventil weg gedaan in plaats van alles op te kuisen en te vernieuwen (of was het niet hygiënisch ?).

Wat we verder nog speelden in het park ?

"Katsje-duuk" ¹² of "weg-dukkertje" was ook zeer geliefd bij ons, maar weerom niet door Sissen de "pliche".

Waarover hij NIETS zegde, maar toch eens kwam kijken omdat we zo braaf waren dat hij het zelf niet geloofde, was : "toppen". Met de top ¹³ spelen.

⁸ - Tijdens de oorlog 40-45. Het was een soort wedstrijd, georganiseerd door oorlogsburgemeester A. VAN LAERE.

⁹ - Tegenwoordig Leon Spilliaertstraat.

¹⁰ - Nu sedert jaren een minigolf.

¹¹ - Het Atheneum. Merk op dat we hier niet spreken van "schieters", zoals we spraken van de andere scholen.

¹² - Verstoppertje.

¹³ - In 't mooi Nederlands : tol.

Traditioneel werd er een cirkel op de grond getrokken. De top werd met de "peeze"¹⁴ opgewonden¹⁵

Er waren verschillende wijzen van werpen.

"Op z'n meisjes" (onderhands) dat was met de punt van de top naar onder.

"Op z'n jongens" was met de punt van de top naar boven, de ijzeren punt op het vel tussen de duim en wijsvinger houdend. Een felle beweging van de arm in de goede richting en een ruk van de hand naar achter, de koord vasthouden en de top lossen, deed de top draaien.

De eerste moest zijn top laten draaien in de cirkel. De volgende moest met zijn top de andere top een "kèze"¹⁶ geven of als het een harde stoot was een "kieskèze" geven zodat hij uit de cirkel lag.

Wie vlug was, zegde "latst" en mocht dan als laatste toppen en was bijna zeker van te winnen.

Soms werd de punt van de top zeer puntig geslepen om de tegenstander zijn top te splijten of toch minstens een putje in te slaan, wat altijd onaangenaam was.

Maar daar hadden wij een remedie tegen. De bovenkant van de top werd bezet met "punaizen"¹⁷ die dan ook nog het voordeel hadden dat de top beter draaide¹⁸. Er waren ook verschillende soorten toppen: slanke die vlug draaiden en bolvormige die moeilijker te splijten waren. Toppen uit zacht hout en andere uit hard hout, dit natuurlijk naargelang wat men ervoor kon betalen.

Men kon ook "Zaatje"¹⁹ spelen met de top.

Dan werden door iedere medespeler een zelfde aantal "ketten" in een cirkel gelegd. De ketten dienden dan door de top uit de cirkel geketst. Hij die dit had gedaan, mocht deze ketten behouden. Het spel herbegon wanneer alle ketten uit de cirkel waren.

Dit spel kon soms ook gespeeld worden met een andere marbel, (of voor hem die er een had) met een "bylle"²⁰ om daarmee de marbels uit de cirkel te ketsen.

Andere spellen met de marbels werden meestal in de straatgoot gespeeld en dan nog liefst wanneer er regenwater in stond.

Lopen met een hoepel²¹ was alleen voor hen die aan dergelijk tuig konden geraken. Deze werd aangedreven door een geplooid stuk ijzer en maakte een zeer snerpend geluid en dat geluid hoorde ik niet graag. Maar men kon je van ver horen afkomen.

Dit waren zo ongeveer de spelletjes (?) die wij in "DEN HOF" deden, meestal tijdens het "tussen seizoen" t.t.z. tijdens de lente en herfst, want tijdens de zomer gingen we altijd van 's morgens vroeg naar 't strange.²²

Daarover een volgende maal.

¹⁴ - Koord

¹⁵ - Dit opwinden was iets speciaals. Het begin van de koord was uitgerafeld en goed met de mond nat gemaakt. Vervolgens aan de bovenzijde van de top tot strak naar onder gelegd, daar waar de punt van de top was, was er aan de koord een knoop. Van daaruit begon men terug op te winden in spiraal naar de bovenzijde. Door middel van een rubbertje van een bierfles kon men de koord zeer goed vasthouden tussen twee vingers.

¹⁶ - "Kieskèze" is een ferme klap, waar "kèze" maar een kleine klap is.

¹⁷ - Duimspijkers.

¹⁸ - Kwestie van de middelpuntvliedende kracht.

¹⁹ - Iedere "marbel" of "knikker" was dus één ZAATJE.

²⁰ - Was een loden of stalen marbel uit een roulement van één of ander voertuig. Een kunst om eraan te geraken !

²¹ - Een ijzeren of houten fietswiel zonder banden of spaken.

²² - Het strand.